

med indkomsterhvervelsen er fradragsberettigede for erhvervsvirksomheder. I overensstemmelse med det sociale sigte med fri proces-ordningen bør der imidlertid efter Retsplejerådets opfattelse ligesom efter gældende ret i særlige tilfælde kunne gives fri proces til mindre erhvervsdrivende, herunder navnlig når retssagen angår forhold, der har betydning for virksomhedens fortsatte eksistens.

4.2.4. Retsplejerådet foreslår at videreføre den gældende regel om, at der, når særlige grunde taler for det, kan meddeles fri proces, selv om de almindelige betingelser for at få fri proces ikke er opfyldt. Forslaget giver ligesom efter gældende ret især mulighed for at give fri proces, selv om de økonomiske betingelser ikke er opfyldt, og for at give fri proces til juridiske personer.

4.2.5. Retsplejerådet finder, at salæret til en beskikket advokat bør udmåles til det samme beløb, som en part, der tilkendes fulde sagsomkostninger, vil få tilkendt til dækning af udgifter til advokatbistand. Den væsentlige forbedring, Retsplejerådet foreslår i denne dækning, jf. pkt. 2.2.3 ovenfor, indebærer derfor principielt en tilsvarende væsentlig forbedring i vederlæggelsen af advokater, der beskikkes for parter med fri proces.

Retsplejerådet er dog opmærksom på, at en del af den forhøjelse af salæret til beskikkede advokater, der følger af Retsplejerådets forslag om at forhøje taksterne for sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand, i et vist omfang må antages allerede at have fundet sted, idet der i praksis formentlig er en vis forskel på domstolenes fastsættelse af salæret til en beskikket advokat og af sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand.

Fremover bør der imidlertid efter Retsplejerådets opfattelse ikke være forskel på salæret til en beskikket advokat og det beløb, som den pågældede part ville have fået tilkendt i fulde sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand, hvis parten ikke havde haft fri proces. Retsplejerådet anfører, at dette indebærer, at hvis den part, der har fri proces, får medhold, og modparten pålægges fulde sagsomkostninger, bør der fremover ikke være forskel på salæret til den beskikkede advokat og det beløb, modparten pålægges at betale i sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand. Med de forbedringer, Retsplejerådet foreslår i dækningen af udgifter til advokatbistand, bør der efter rådets opfattelse ikke længere føles behov for i visse sager at udmåle et (endnu) højere salær til den beskikkede advokat. Rådet bemærker herved, at rådets forslag om udmåling af sagsomkostninger giver mulighed for at udmåle et højere be-

løb end ellers, hvis der efter sagens karakter og omfang er grundlag herfor.

Retsplejerådet understreger, at de beløb, der fremover bør være ens, er tilkendte fulde sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand og salæret til en beskikket advokat. Derimod vil der fortsat ikke være nogen særlig sammenhæng mellem selve salæret til en advokat for en part, der ikke har fri proces, og salæret til en beskikket advokat. Salæret til en advokat for en part, der ikke har fri proces, fastsættes efter aftale mellem advokaten og parten, og dette salær kan være både højere og lavere end salæret til en beskikket advokat. Retsplejerådet bemærker særligt, at det maksimum for advokaters salærkrav, der kan udledes af retsplejelovens § 126, stk. 2 (hvorefter en advokat ikke må kræve højere vederlag for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt), ofte vil ligge betydeligt højere end det »passende beløb«, som den tabende part kan pålægges at betale efter reglerne om sagsomkostninger, og det (beløbsmæssigt identiske) »passende salær«, som en beskikket advokat skal have.

Retsplejerådet bemærker endvidere, at den beskrevne forskel i salærerne til forskellige advokater efter rådets opfattelse ikke giver anledning til betænkeligheder. Ligesom erhvervsdrivende inden for andre fag har advokater forskellige kompetencer, specialer, omkostninger, profiler osv., og advokater har også forskellige priser (salærer), hvilket efter Retsplejerådets opfattelse er positivt, da det giver mulighed for en sund konkurrence mellem advokater.

Når det offentlige giver fri proces med henblik på at sikre en part reel adgang til domstolene, skal den beskikkede advokat have et salær, der giver mulighed for at føre sagen på fuldt forsvarlig måde. Advokatbistanden i sager, hvor en part har fri proces, må hverken være eller fremstå som »discount«.

Efter Retsplejerådets opfattelse er disse krav fuldt ud opfyldt, når salæret til den beskikkede advokat udmåles efter de beskrevne retningslinjer, og det gælder også, når modparten er en statslig myndighed, der under sagen er repræsenteret af Kammeradvokaten. Retsplejerådet bemærker særligt, at de beskrevne retningslinjer tilsiger, at salæret udmåles højere – og efter omstændighederne væsentligt højere – end ellers, hvis sagen har principiel karakter.

4.2.6. Retsplejerådet foreslår en egenbetaling i sager, hvor der er givet fri proces, på indtil 1.000 kr. Egenbetalingen foreslås udformet på den måde, at den part, der har fri proces, selv betaler de første 1.000 kr. af den beskikkede advokats vederlag. Personer med